

ปรัชญา กับ ชีวิต

.....ระพี สาคริก

หลักปรัชญา เป็นสิ่งที่ว่าด้วยความจริงบนพื้นฐานของภาวะที่เป็นนามธรรม ดังนั้นหลักปรัชญาจึงเป็นวิชาการที่ว่าด้วยสิ่งทั้งหลายทั้งมวลที่มีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไป บนพื้นฐานของความว่างเปล่า หรืออีกนัยหนึ่ง ก็อาจกล่าวได้ว่า สิ่งทั้งหลายที่ปรากฏให้เห็นได้ในชีวิตประจำวัน แม้แต่ตัวเราเอง ต่างก็เป็นสิ่งที่ปราศจากภาวะที่เป็นตัวตนอันแท้จริง

ในเมื่อเราได้ประจักษ์แล้วว่า หลักปรัชญาเป็นหลักของความว่างเปล่า อันถือได้ว่าเป็นที่สุดแห่งชีวิตและทุกสิ่งทุกอย่าง หากมนุษย์นำเอาหลักปรัชญามาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยถือเอาการศึกษาเพื่อรู้ชีวิตแท้ของตนเองเป็นพื้นฐาน และใช้การรู้แท้ให้เป็นประโยชน์ ย่อมน่าจะนำชีวิตตนเองไปสู่แนวทางที่สงบสุขและเพิ่มพูนความมีคุณค่าที่แท้จริงยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้

ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการต่อสู้กับอุปสรรคที่ปรากฏอยู่ทั่วไป ในชีวิตประจำวัน จึงน่าจะขึ้นอยู่กับ เหตุผลของการพิจารณาสิ่งทั้งหลายอย่างมีการรู้แท้เป็นภาวะพื้นฐาน ซึ่งหมายถึงการรู้แท้ถึงปลัดปรัชญาของชีวิตที่ตนเองมีอยู่ อันเป็นสิ่งนำไปสู่การรู้แท้ถึงภาวะของสิ่งทั้งหลาย ที่ชีวิตประจำวันของตนเองพึงจำเป็นต้องสัมผัสอย่างหลีกเลี่ยงเสียมิได้

ผู้ที่มุ่งวิถึความคึกคักการ เรียนรู้ปรัชญาอย่างแท้จริงนั้น ควรตระหนักไว้ว่า จำเป็นต้องเรียนรู้ด้วยการสัมผัสกับความ เป็นจริง เพื่อหวังการ เรียนรู้ได้ด้วยจิตตนเอง หากจิตมนุษย์ผู้ใดตกอยู่ในภาวะและวิถีการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่เป้าหมายอันแท้จริงดังกล่าวแล้ว ก็อย่างมั่นคง ย่อมถือได้ว่าเป็นผู้ที่มุ่งทิศทางการพัฒนาตนเองสู่ความมีภูมิปัญญาอันแท้จริง

ในเมื่อหลักปรัชญา เป็นสิ่งที่ว่าด้วยความว่างเปล่าอันถือเป็นพื้นฐานของสิ่งทั้งหลายทั้งมวล ที่มีการประสานการอยู่และการ เปลี่ยนแปลงร่วมกัน จึงถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของทุกภาวะการณ์ของชีวิตและสิ่งทั้งหลายในค่านที่เป็นนามธรรม

เมื่อมองสู่ชีวิตมนุษย์ จึงกล่าวได้ว่า หลักปรัชญาเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงภาวะที่เป็นรูปแบบและทิศทาง การเปลี่ยนแปลงทางความคิด และเป็นพื้นฐานของภาวะการณ์ทางปัญญา ในส่วนที่เกี่ยวกับรูปธรรมก็เป็นพื้นฐานของวิถีการเปลี่ยนแปลงของรูปวัตถุ นับตั้งแต่การเป็นพื้นฐานของจุดเริ่มต้น และวิถีทางที่มุ่งเปลี่ยนแปลงไป จนถึงสิ่งที่เป็นเป้าหมาย

แม้หลักปรัชญาจะเป็นสิ่งที่ว่าด้วยภาวะที่เป็นนามธรรม สันฐานอันเป็นภาพรวมของหลักปรัชญาเองก็มีลักษณะของภาพรวมที่เป็นรูปทรงกลม ปราศจากสิ่งที่สะท้อนให้เกิดความรู้สึกที่เน้นหนักอยู่ด้วยแนวทางใดแนวทางหนึ่งที่ทำให้เกิดภาวะการขาดดุล หากเกิดภาวะความรู้สึกดังกล่าวขึ้นณมโนคติ คำนึงใด ในขณะใด ย่อมหมายความว่าภาวะความรู้สึกในขณะนั้นกำลังถูกอคติในตนเองเจือปนอยู่ เพราะผลจากการกระทำของตนเอง

ในเมื่อสันฐานของปรัชญาเป็นรูปทรงกลม มีจุดที่อยู่ในภาวะบริสุทธิ์ปรากฏอยู่ในตนเอง หากปรากฏการณ์ใด ๆ ถูกรองรับไว้ด้วยภาวะเช่นนี้ ย่อมหมายความว่า มีจุดระหว่างองค์ประกอบทั้งหลายที่อยู่ร่วมกันอย่าง

เหมาะสมและชอบธรรม

พื้นฐานของปรัชญาจึงหาใช่ เป็นภาวะที่เป็นชิ้นส่วนที่รองรับอยู่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของรูปแบบ ที่อยู่ในรูปทรงกลมมันไม่ หากเป็นจุดที่สุดซึ่งอยู่ในส่วนที่เป็นศูนย์กลางของรูปทรงกลม มองได้จากทุกทิศทุกทางด้วยปรากฏการณ์ที่เห็นเป็นภาพเดียวกัน หากปราศจากพลังการยึดมั่นถึมันอยู่ด้วยรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดที่เข้าแทรกแซงอยู่ในจิตของผู้มอง

สมมติฐานที่มีรูปทรงกลมนี้เอง ที่จะสามารถเห็นได้โดยบุคคลก็ต่อเมื่อ จิตของบุคคลผู้นั้นอยู่ในภาวะที่อิสระเสรี สามารถมองตนเองได้รอบตัวด้วยภาวะที่สมบูรณ์ทุกด้านอย่างคล่องตัว

ผลจากการสัมผัสกับรูปแบบและวิถีแนวคิขของคนในยุคปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นภาพได้ว่า บุคคลเป็นจำนวนไม่น้อย ที่ยังมีความคิดเห็นไปว่า หลักปรัชญากับการปฏิบัตินั้นเป็นคนละเรื่องกัน ทำให้คิดเห็นสับสนท้อคอไปอีกว่า การหยิบยกเอาสิ่งที่สะท้อนหลักปรัชญามาเป็นประเด็นเพื่อการศึกษา นั้น เป็นสิ่งที่หาสาระอันใดมิได้

แต่ในทรรศนะส่วนตัวของผู้เขียนเรื่องนี้กลับเห็นว่า หลักปรัชญา เป็นพื้นฐานรองรับและเป็นสิ่งกำหนดภาวะการเปลี่ยนแปลงของสิ่งทั้งหลาย ทำให้การคิดการปฏิบัติต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละคนผู้รู้ได้ถึงหลักปรัชญา สามารถดำเนินไปได้ด้วยวิถีทางอันชอบด้วยเหตุและผลที่แท้จริง

และบุคคลผู้มีลักษณะความคิด ที่เห็นว่าหลักปรัชญาและการปฏิบัติ นั้นเป็นคนละเรื่องกัน แท้จริงแล้วก็น่าจะเป็นบุคคลผู้ที่คิดและดำเนินวิถีชีวิตอย่างขาดพื้นฐานที่แท้จริง

บุคคลเป็นจำนวนไม่น้อย เมื่อได้อ่านสาระเรื่องราวหรือฟังการพูดการบรรยายที่เน้นในค่านปรัชญาหรือเน้นภาวะที่เป็นนามธรรม มักกล่าวปรารภว่า ขอให้แปรความมาเป็นรูปธรรมเพื่อนำไปปฏิบัติได้ เพราะลิมหลักการพื้นฐานที่ชีวิตคนไปว่า การพัฒนาที่ทำให้รู้จริงนั้น เป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติทำให้เป็นผู้สามารถแปรภาวะได้ด้วยตนเอง หากจะต้องแปรให้ด้วย ย่อมเปรียบเสมือนการจำเป็นต้องป้อนข้าวใส่ปากและเคี้ยวให้ด้วย เพราะพึ่งพาตนเองไม่ได้ สาระที่ได้รับไปก็จะแปรสภาพไปด้วยตัวเอง ไปสู่ภาวะการจำและการทำให้ยึดคคิอยู่ด้วยรูปแบบอันเป็นเพียงส่วนผิว เสมือนการสอนนกแก้วนกขุนทองให้พูดอย่างไรการรู้ความหมายได้แท้จริงนั้นเอง

สาระทั้งหลายที่สืบเนื่องมาจากพลังของมนุษย์ในชีวิตประจำวันนั้น อยู่บนหลักการคิดการปฏิบัติที่มี มโนกรรม วจกรรม และกายกรรมเป็นเหตุสำคัญ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ภาวะการคิด การพูดจา และการปฏิบัติ นั้นเอง

ในค้ำขการแสวงหาคุณค้ำด้วยการใช้กลไกค้ำกล่าวแล้ก็เช่นกัน เพียงกลลับทิศทางของวิถีการสืบทอดเท่านั้น กล่าวคือ เริ่มต้นด้วยการปฏิบัติในภาวะความเป็นจริง ย่อมนำไปสู่การคิดที่เข้าถึงปลักปรัชญาได้หรืออาจกล่าวได้ว่า นำไปสู่การรู้ได้ด้วยจิตตนเอง ที่เรียกได้ว่า การรู้จริงนั่นเอง

การคิดที่ขาดการรู้ปรัชญาเป็นพื้นฐาน ย่อมตกอยู่ในภาวะที่ขาดหลักที่แท้จริง วิถีทางปฏิบัติที่ขาดหลักปรัชญาเป็นพื้นฐาน ย่อมส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ขาดพื้นฐานและทิศทางที่เค้นชักและมันคง และเป้าหมายที่มิได้มีหลักปรัชญาเป็นพื้นฐานกำหนด ย่อมตกอยู่ท่ามกลางภาวะที่มีไขเป้าหมายอันแท้จริง จึงปราศจากความหวังที่จะนำไปสู่การบรรลุผลบนพื้นฐานเจตนารมณ์ที่แท้จริงของชีวิต

ภายใต้หลักปรัชญาชีวิต เราสามารถจำแนกหน้าที่พื้นฐานของมนุษย์ออกได้เป็นสองประการด้วยกัน ประการแรก ในฐานะที่แต่ละคนซึ่งเกิดมาแล้ว ต้องอยู่ร่วมกันและดำเนินชีวิตร่วมกันกับเพื่อนมนุษย์ จึงจำเป็นต้องถือเป็นหน้าที่หลักของแต่ละคน ที่จะปกป้องรักษาและร่วมกันพัฒนาสิ่งที่เป็นผลประโยชน์ของส่วนรวม

นอกจากนั้นในระบอบบุคคล เมื่อเกิดมาแล้วจำเป็นต้องทำงาน และสาระในงานที่ทำงานจะต้องไม่ขัดต่อหลักการที่รองรับผลประโยชน์ของส่วนรวม แต่มีส่วนร่วมในการพัฒนาความเจริญให้แก่ส่วนรวมในระบอบพื้นฐานด้วยเช่นกัน

ในการดำเนินวิถีชีวิตของแต่ละคน จำเป็นต้องมีการแสดงออกซึ่งความเป็นจริง และต่อสู้เพื่อรักษาหลักการ อันเป็นพื้นฐานรองรับผลประโยชน์ของส่วนรวม การต่อสู้ที่ขาดหลักการ หรือหย่อนด้วยภารกิจ หลักปรัชญาชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ ย่อมบังเกิดความอ่อนแอและขาดความหวังที่จะมุ่งไปสู่ผลสำเร็จในทางที่ดี และในมุมมองกลับ จะตกไปอยู่ในภาวะยึดมั่นถือมั่นอยู่เพียงสิ่งใดก็ตามที่อยู่ใกล้ตัวใกล้ใจ เพราะภาวะจิตที่ตกเป็นเหยื่ออิทธิพลของสิ่งเหล่านั้นนั่นเอง

ชีวิตคนผู้ควรแก่การไต่ถามว่ามีคุณภาพอย่างแท้จริง จำเป็นต้องได้รับโอกาสให้เรียนรู้สิ่งที่เป็นความจริงและพัฒนาตนเองให้บังเกิดความมั่นคงแข็งแรงทั้งด้วยการถือศีลธรรมที่พื้นฐานตนเอง ไม่ว่าจะบุคคลผู้นั้นจะยืนอยู่ท่ามกลางกระแสพลังที่กำหนด วิถีชีวิตในภาวะอย่างไร เพื่อการก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงโดยไม่ตกเป็นเหยื่อของสิ่งที่อยู่ภายนอกพื้นฐานของตนเอง

คนผู้สามารถพัฒนาตนเองจนกระทั่งจิตมีพลังความสามารถสูง ไม่รู้สึกว่าจะต้องออกทนด้วยแรงกดของปัญหาต่าง ๆ นั้นแหละ คือบุคคลผู้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาความอดทนของตนเองอย่างแท้จริง

การที่จิตบุคคลสามารถเข้าถึงการรู้ปรัชญาชีวิตได้อย่างถึงพื้นฐานอันแท้จริง นับได้ว่าเป็นผู้ประสบผลสำเร็จแล้วในการปลดภาวะการยึดมั่นถือมั่นอยู่ด้วยรูปแบบของสิ่งทั้งหลายที่อยู่ภายนอกออกจากจิต และในมุมมองกลับ ก็บังเกิดภาวะความปลอดโปร่งและความเจริญด้วยภูมิปัญญา สามารถมองเห็นแนวทางชีวิตที่จะก้าวต่อไปข้างหน้าได้ถูกต้องชัดเจน และก้าวต่อไปด้วยความมั่นคงถาวร

บุคคลผู้ถึงแล้วซึ่งคุณสมบัติชีวิตดังกล่าว หากจะต้องมีการต่อสู้ตามหน้าที่ของมนุษย์ชน ย่อมปราศจากความห่อถอดหยุคยั้ง เนื่องจากสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นพื้นฐานสำคัญส่วนหนึ่งของการต่อสู้ที่แท้จริง ส่วนบุคคลผู้ที่คิดสู้เพราะอารมณ์พาไป ไร้ความเข้าใจสิ่งที่เป็นพื้นฐานชีวิตของตนเอง เพราะละเลยต่อการพัฒนาพื้นฐานความคิดของตนเองได้ลึกซึ้งถึงหลักปรัชญาที่แท้จริง ไม่ช้าไม่นานการต่อสู้ก็ย่อมสลายตัวไปเอง

การพัฒนาความคิดและจิตสำนึกคนให้หลักปรัชญาเป็นฐานรองรับและเป็นธรรมชาติอยู่ภายใน เพื่อหวังให้ชีวิตได้เข้าถึงความมีคุณภาพอย่างแท้จริงนั้น จึงจำเป็นต้องให้โอกาสแก่คนได้สัมผัสกับภาวะความเป็นจริงของสิ่งทั้งหลายที่หลากหลายด้วยรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างอิสระเสรี เพื่อตอบสนองภาวะพื้นฐานของจิตคนที่หลากหลายด้วยรูปแบบเพื่อการปรับความเหมาะสมในการเรียนรู้แก่ตนเองด้วยตนเอง โดยปราศจากการนำเอาพลังอำนาจจากภายนอกเข้าไปเป็นสิ่งกำหนด ไม่ว่าจะในด้านใดมุมใด อันเป็นการเข้าไปล่วงล้ำทำลายพื้นฐานแท้ของแต่ละคน

เพื่อให้ความคิดของคน บนพื้นฐานธรรมชาติในตนเอง ได้รับการพัฒนาความเจริญขึ้นมาบนพื้นฐาน
ธรรมชาติที่ถือหลักปรัชญา อันเป็นสิ่งที่มิสามารถทรงกลมเป็นสิ่งที่รองรับ ทำให้ความคิดที่เจริญขึ้นมาอย่าง
เป็นระบบและสอดคล้องกันกับหลักความจริง ได้บังเกิดความสามารถและประสิทธิภาพในการพิจารณา
สิ่งทั้งหลายที่อยู่ภายนอกและเกี่ยวข้องกับชีวิตตนเอง ได้รับการพัฒนาตนเอง ทั้งในค้ำาเมโนกรรม วจี
กรรม และกายกรรม ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างถึงแก่นแท้ ในชีวิตประจำวัน.